

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

Samenvatting

Na overleg met de gemeentelijke monumentencommissie wordt voorgesteld om de bestaande beschermde dorpsgezichten uit te breiden.

In de beschermde dorpsgezichten in de dorpskern is het stratenplan uit circa 1830 vrijwel ongewijzigd bewaard gebleven. Herkenbaar zijn grote boerenerven, soms nog met de bijbehorende boerderijen. Het merendeel van deze boerderijen heeft in de 19de en 20ste eeuw zijn agrarische functie verloren, waarna de gebouwen zijn opgedeeld en de erven zijn bebouwd met (vissers)woningen en bedrijfjes. Dit proces van verdichting (en herbestemming) is zeer kenmerkend voor de kern van het dorp Huizen. Ook in de bebouwing valt dit proces van transformatie en verdichting goed te herkennen. Er hebben in deze gebieden geen (grootschalige) aanpassingen of vernieuwingen in de tweede helft van de 20ste eeuw plaatsgevonden, afgezien van het egaliseren van hoogten (waaronder de Molenberg). Dat is wel het geval in het gebied bij de Oude Kerk, het Raadhuisplein en de Kerkstraat.

Bij nader onderzoek van de dorpskern kon worden vastgesteld dat in de bestaande beschermde dorpsgezichten het historisch karakter in stratenplan en bebouwing het best herkenbaar is. Het historische gegroeide stratenplan is over een groter gebied goed bewaard gebleven. Ook vertoont de bebouwing een soortgelijke karakteristiek, waarbij (onderverdeelde) boerderijen worden afgewisseld door kleinere (vissers)woningen en bedrijven. Deze gebieden zijn indertijd niet aangewezen, omdat er meer wijzigingen hebben plaatsgevonden in de tweede helft van de 20ste eeuw. Het bebouwingsbeeld is minder gaaf en compleet (afleesbaar).

In deze heroverweging is besloten om het feit dat het stratenplan nog goeddeels ongewijzigd is zwaarder te laten wegen. Ook hier valt te herkennen dat er aanvankelijk sprake was van grote boerenerven, later opgedeeld voor de bouw van (vissers)woningen en bedrijfjes. Evenals bij de in eerste instantie aangewezen dorpsgezichten, zijn hier relatief veel gemeentelijke monumenten aanwezig.

Karakteristiek is het groene karakter, omdat vrijwel allee gebouwen omgeven worden door tuinen. Deze tuinen worden aan de openbare weg afgesloten door lage (beuken)heggen, eenvoudige opengewerkte ijzeren hekken of houten hekken.

Aanbevelingen

- Het bestemmingsplan en de welstandsnota aanpassen om de karakteristiek van deze gebieden zo goed mogelijk te handhaven.
- Voorbeeldenboek maken voor passende (architectonische) ingrepen, omheiningen en bestrating.
- Verbeterplan voor de openbare ruimte opstellen. In de inrichting van het straatprofiel zijn veel verschillende invullingen en materiaaltoepassingen herkenbaar (ingrepen uit recente perioden, die niet op elkaar zijn afgestemd).
- Handhaven van het eenduidige karakter van de bebouwing in massa, kapvormen, gevelopeningen en materiaalgebruik. De architectuur is traditioneel en bescheiden. Het merendeel van de huizen heeft bakstenen gevel (schoon metselwerk), gebakken pannen en houten vensters en ramen. Incidenteel is riet gebruikt bij voormalige boerderijen. Opvallend is het grote aantal gietijzeren goten. Het kleurgebruik is bescheiden en traditioneel (voornamelijk gebroken wit en groen).
- Het overgrote merendeel van de gebouwen kenmerkt zich door eenvoudige kapvormen, die alzijdig zichtbaar zijn. Dakkapellen, daklichten en zonnecellen zijn zeer zichtbaar. Zowel in aantal als

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

omvang is terughoudendheid noodzakelijk. Dakkapellen zijn alleen op het onderste vloerniveau in de kap toegestaan en mogen maximaal even breed zijn als een enkelvoudig venster in de gevel. Een speciale categorie zijn de voormalige boerderijen met grote, ongedeelde kapvlakken. Deze kapvlakken vormen belangrijke dominanten in het straatbeeld, mede door de geringe goothoogtes. Daar zijn alleen laaggeplaatste dakkapellen toegestaan. Indien er nog geen dakkapellen op het ‘stalgedeelte’ van de voormalige boerderijen staan, dan zijn alleen kleine daklichten toegestaan op het onderste niveau.

- Doorgaande nokken zonder niveauverschillen handhaven. Dakhuisjes worden geweerd.
- Handhaven van schoorstenen, waar deze belangrijk zijn voor de architectuur van de kap of gevels.
- In alle gezichten is sprake van vrijstaande gebouwen, steeds rondom voorzien van tuinen. Aanbouwen zijn slechts mogelijk als de bouwmassa's van de hoofdgebouwen dominant blijven, voldoende ruimte tussen de gebouwen overblijft en doorzichten op de tuinen mogelijk blijven.
- Bebouwing aan de hoofdwegenstructuur (in zuidoost-noordwestrichting) moet georiënteerd zijn op deze wegen.
- Tuinen handhaven.
- Eenvoudige ijzeren hekken en lage heggen zijn kenmerkend voor dit gebied.

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

Ligging

De beschermde gezichten maken deel uit van de dorpskern. Het noordelijke gezicht wordt globaal omsloten door de Oranje Weeshuisstraat, Beemsterboerstraat, Veldweg, Zeeweg, Magdaleenweg, Botterstraat, Baanbergerweg, Melkweg, Havenstraat, Achterbaan en Waterstraat.

Het zuidelijke gebied wordt begrensd door de Lindenlaan, E. Ludenstraat, Koningin Wilhelminastraat, Elleboogstraat, Burgemeester Munnikhuizenstraat, Middenweg, meentsweg, Gooilandweg en Plaveenseweg. De precieze grens staat op de bijgevoegde kaartjes.

In beide beschermde dorpsgezichten zijn de stedenbouwkundige en bouwkundige karakteristiek van het oude dorp goed bewaard gebleven, aangezien hier in de tweede helft van de 20ste eeuw geen grote ruimtelijke veranderingen hebben plaatsgevonden. Kenmerkend zijn onder meer het (nog aanwezige, oorspronkelijke) reliëf, het gebogen wegenpatroon, de verkaveling in grote boerenerven met een secundaire verdichting ten behoeve van (vissers)woningen en bedrijven, de afwisselende plaatsing van de bebouwing ten opzichte van de weg, de “groene voor- en achtertuinen”, de boomaanplant en de erfafscheidingen in de vorm van smeedijzeren hekken en lage heggen.

Gebiedsbeschrijving

Huizen is een middeleeuwse nederzetting op de overgang van de hooggelegen landbouwgronden van de Eng en de laaggelegen Meent (gemeenschappelijke weidelanden), die vanuit een kern in de omgeving van de Oude Kerk uitgroeide tot een langgerekt dorp. De wegenstructuur van het dorp wordt bepaald door het natuurlijke reliëf, waarbij de voornaamste straten min of meer de zuidoost-noordwest gerichte hoogtelijnen volgen. Dit valt goed te herkennen bij de Voorbaan-Lindenlaan. Hiervan heeft met name de Lindenlaan het karakter van een uitvalsweg (naar Blaricum), zowel in zijn vrijwel

rechte tracé, de beplanting als de status van de flankerende bebouwing. Daartussen bevindt zich een fijnmazig, kronkelig net van kortere paden en wegen, die aanvankelijk de grote percelen voor de boerderijen omsloten. De boerderijen kenmerken zich door de recht-hoekige plattegronden, de grote bouwmassa's en de (grote) zadeldaken. Opvallend is dat het merendeel van deze daken haaks op de hoofdwegenstructuur ligt (zuidwest-noordoost).

In de 19de eeuw kreeg de visserij een dominante betekenis in Huizen, hetgeen in het dorp een verdringing van de agrarische functie tot gevolg had. Diverse boerderijen werden opgedeeld in kleine woningen, terwijl de bijbehorende erven werden verkaveld ten behoeve van woningbouw. Dit had een aanzienlijke verdichting tot gevolg, met in het noordelijke deel van de dorpskern (waaronder de vissersbuurten). Ook werden in de tweede helft van de 19de eeuw en de eerste helft van de 20ste eeuw veel woningen vernieuwd of gemoderniseerd. Veel van het oorspronkelijke reliëf werd aangepast door egalisatiewerkzaamheden.

In het begin van de 20ste eeuw vonden ook diverse uitbreidingen plaats, waarvan de Wijgert Kooijbuurt (circa 1900) en de woningbouwcomplexen in de omgeving van de Piet Prinsstraat (vanaf circa 1915) en de Haardstedelaan (vanaf circa 1925) nog tot de dorpskern worden gerekend.

Gaandeweg werden ook meer winkels in het dorp gevestigd, hetgeen centrumvorming in het gebied rondom de kerk tot het gevolg had. Tussen 1935 en 1955 werd het centrum aanzienlijk gemoderniseerd, onder meer door de aanleg van het Oude Raadhuisplein, de verbreding van een aantal straten en de bouw van winkel-woningen. Op diverse plaatsen binnen de dorpskern is bedrijfsbebouwing herkenbaar, die zich over het algemeen goed voegt in zijn omgeving. Na de Tweede Wereldoorlog vond verdergaande verdichting in de dorpskern plaats, waarbij temidden van de overwegend eenlaagse woningen incidenteel tweelaagse woningen zijn gebouwd. In dezelf-

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

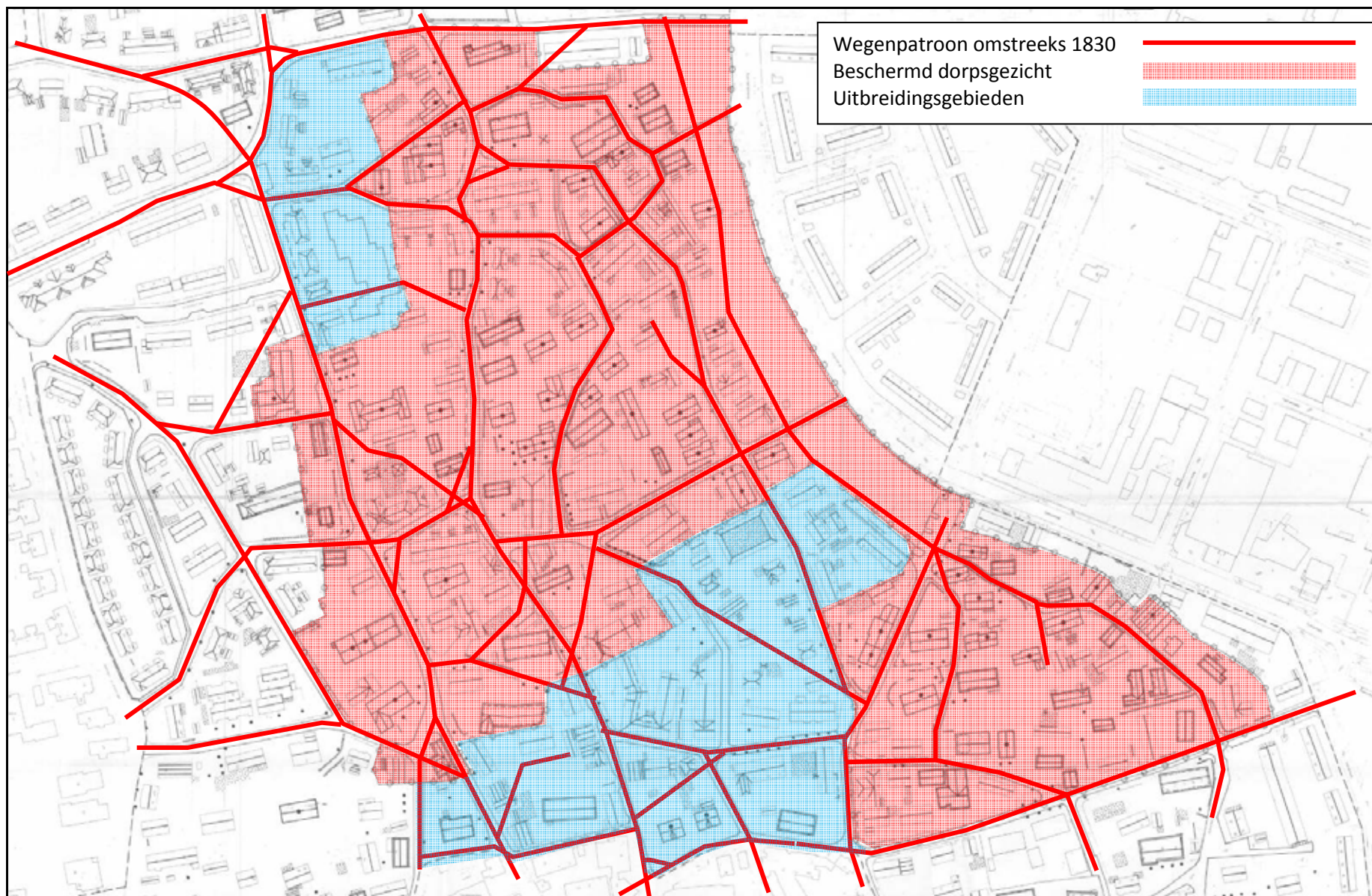
de periode kregen enkele grootschaliger functies een plaats binnen de dorpskern, waaronder het artsennatuurpraktijkcentrum, bejaardenhuizen en scholen. Rondom het Raadhuisplein kwam in de jaren negentig van de 20ste eeuw een winkelcentrum met stedelijke allure tot stand, als aanvulling van de meer bescheiden winkelvoorzieningen aan de Kerkstraat (jaren '70 en '80).

Bebouwing

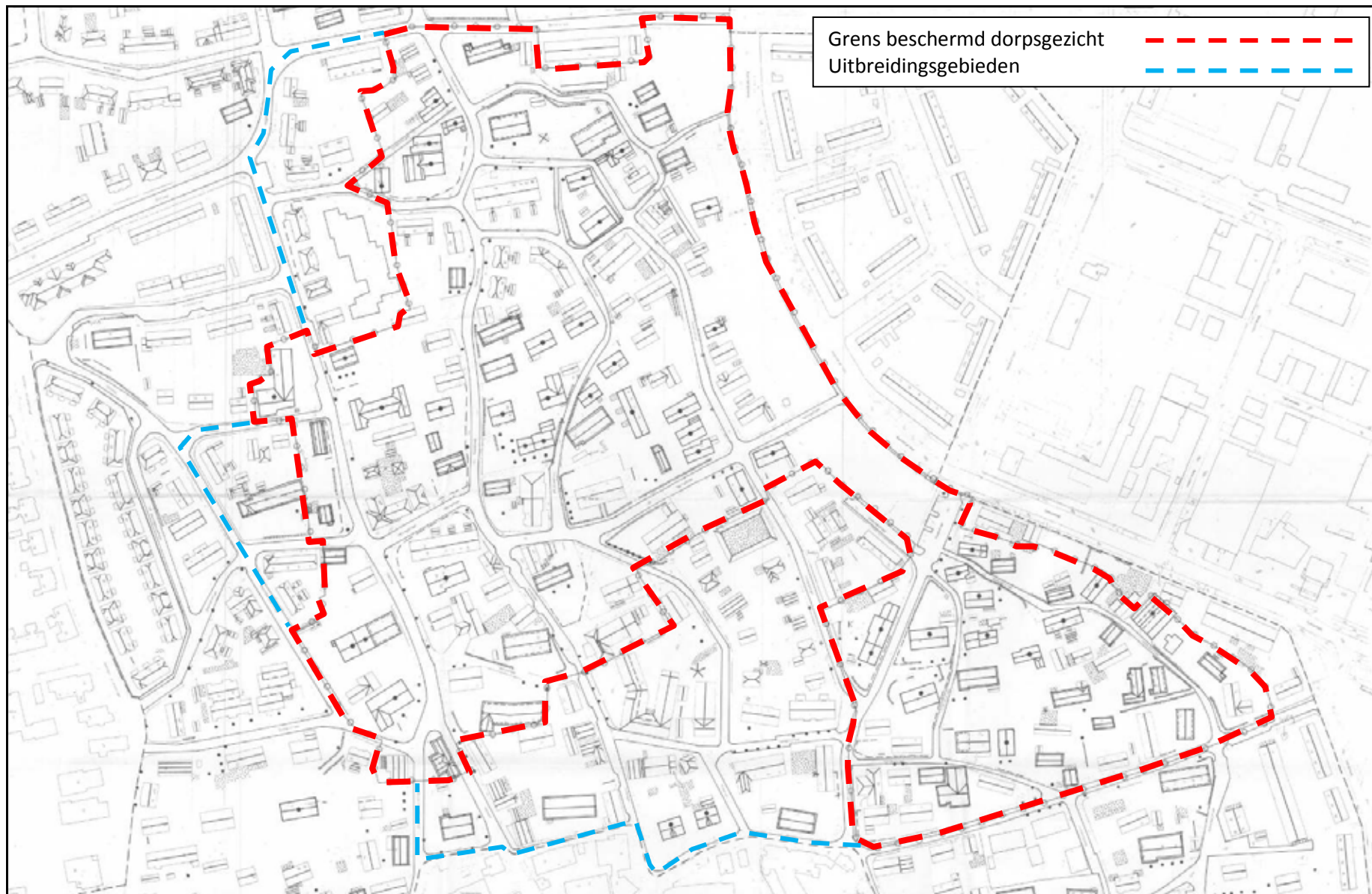
De bebouwing is tamelijk divers van karakter, aangezien er grote verschillen zijn in datering (17de tot 20ste eeuw), grootte en al of niet oorspronkelijke functie (boerderijen, woningen en bedrijfjes). In elk geval van wezenlijk belang zijn de vrijstaande, schijnbaar willekeurige situering van de bebouwing op de voormalige boerenerven, de tuinen en de erf- en perceelsgrenzen met lage hagen en ijzeren smeedijzeren hekken. Binnen vrijwel elk door wegen omsloten gebiedje bevindt zich een dominant in de vorm van een boerderij (incidenteel twee boerderijen), al of niet onderverdeeld in aparte woningen, omgeven door meer kleinschalige bebouwing. Door de schijnbaar “willekeurige plaatsing” van de bebouwing op de terreinen is er vaak nauwelijks sprake van voor- en achterkanten. Daarentegen valt wel duidelijk te constateren dat de bebouwing aan de hoofdwegenstructuur op deze wegen is georiënteerd. Het merendeel van de gebouwen bestaat uit slechts één bouwlaag met een (zadel)dak. Opvallend daarbij is de geringe goothoogte. Incidenteel komen ook woningen van twee bouwlagen voor. Vrijwel alle gebouwen zijn voorzien van een kap, steeds gedekt met riet of gesmoorde keramische pannen (Oudhollandse pannen en diverse soorten “platte pannen”). De kappen van de (voormalige) boerderijen vormen opvallende dominanten. De architectuur is traditioneel en sober, maar verzorgd tot in het detail. Aan een aantal belangrijke straten in het dorp zijn ook woningen met een meer uitgesproken architectuur te vinden.

Het merendeel van de gebouwen is uitgevoerd in schoon metselwerk, slechts sporadisch geschilderd en/of gepleisterd. Wel is de plint vaak in pleisterwerk uitgevoerd, als bescherming tegen opspattend vocht. In het metselwerk van de oude boerderijen zijn de sporen van de vele wijzigingen af te lezen, die het gevolg zijn van de herindelung in woningen of herbestemming ten behoeve van andere functies. In de eenvoudige architectuur vormen het reliëf en detaillering van de houten vensters en ramen een belangrijk gegeven. Het gebied kent veel karakteristieke bebouwing, waaronder een groot aantal rijks- en gemeentelijke monumenten.

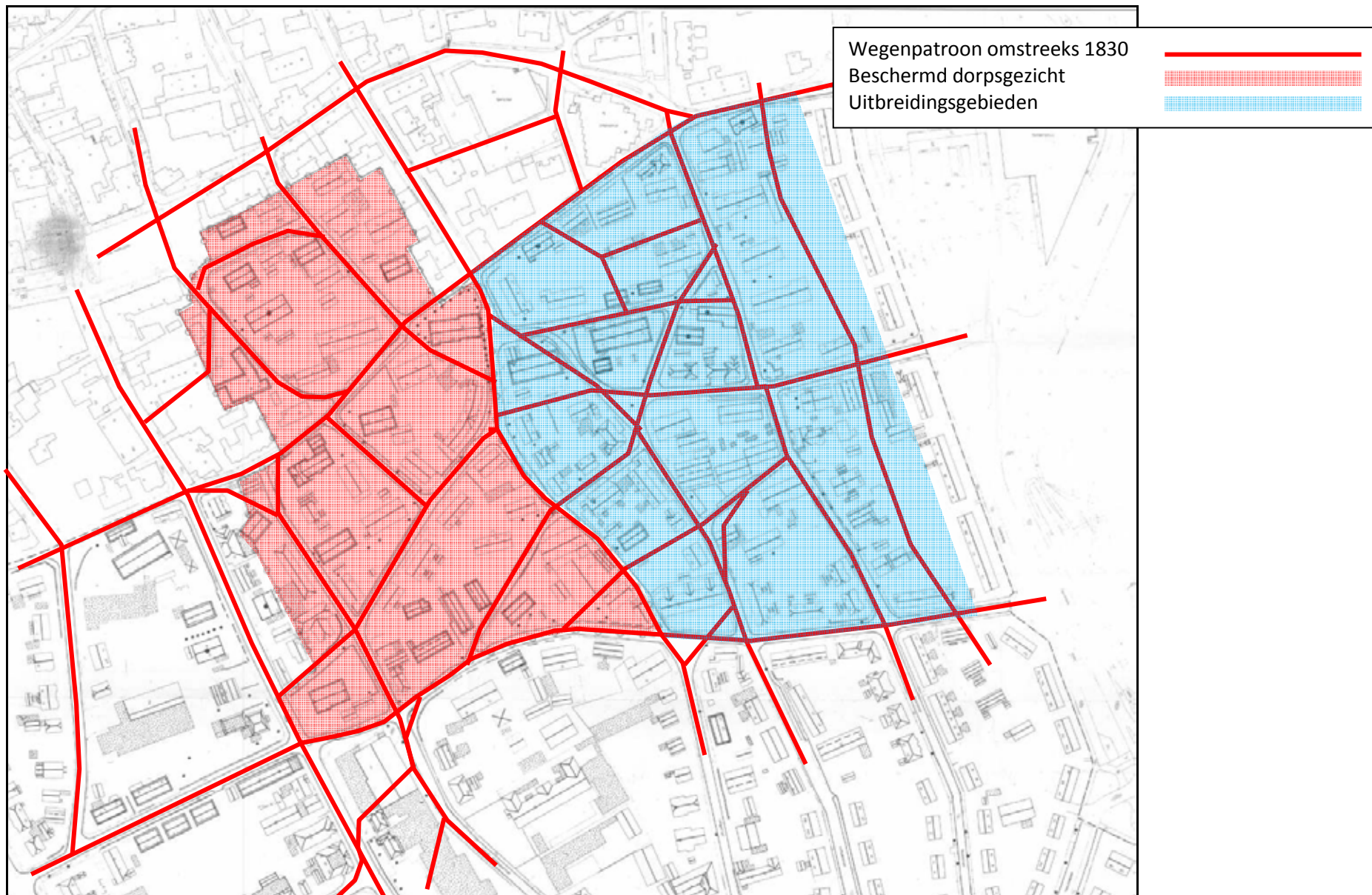
Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

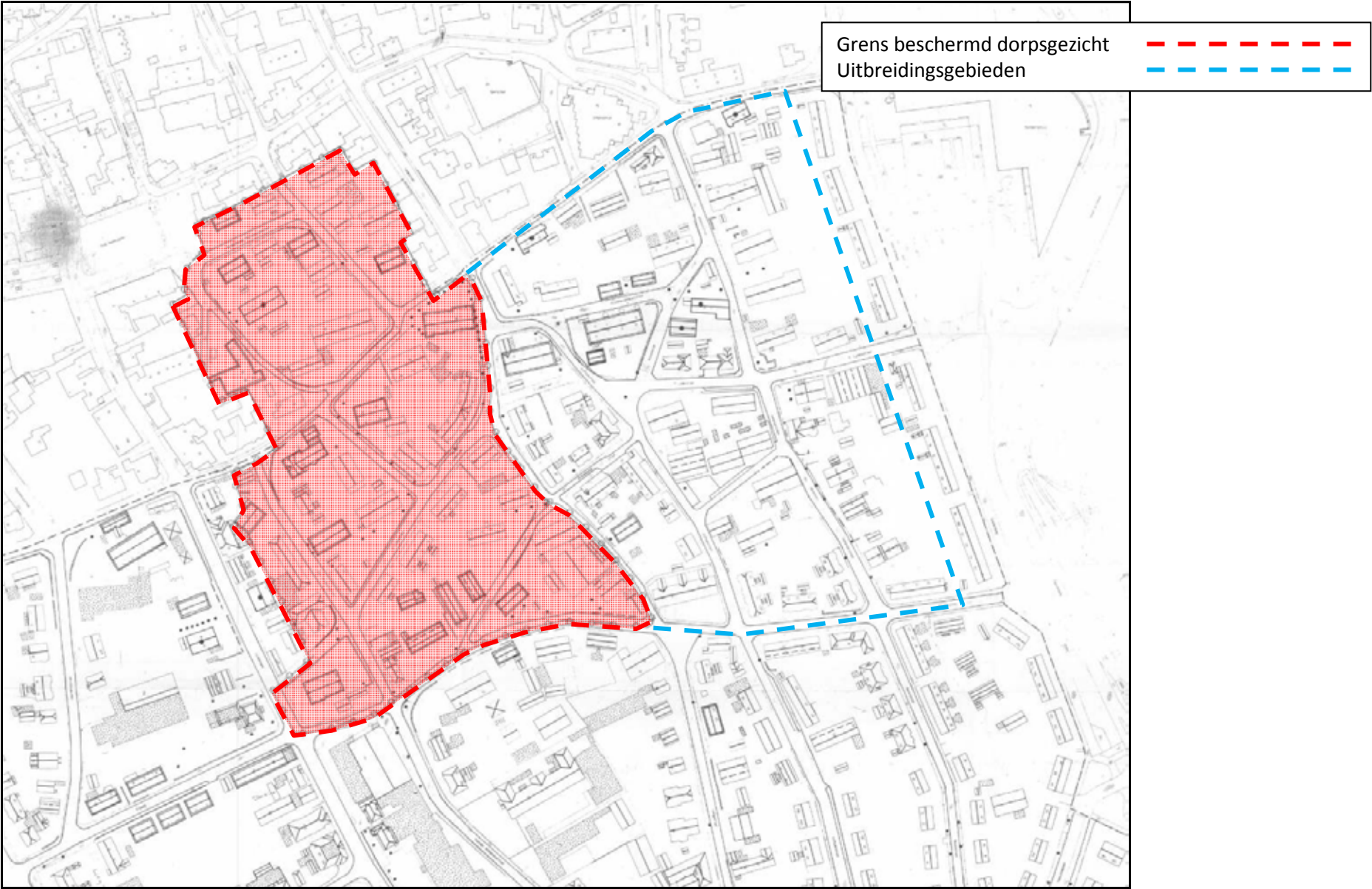
Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermde dorpsgezichten

Huizen, Oude Dorp: uitbreidingsvoorstellen voor de bestaande beschermd dorpsgezichten

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Samenvatting

Na overleg met de gemeentelijke monumentencommissie wordt voorgesteld om een deel van de Wolfskamerbuurt aan te wijzen als een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Kern van deze buurt is het complex van 62 'woningwetwoningen' of 'arbeiderswoningen' en een winkelwoonhuis, dat in het midden van de jaren twintig van de 20ste eeuw is gerealiseerd in twee fasen door de 'woningbouwvereniging Huizen'. Alle woningen bestaan uit één bouwlaag met een mansardedak, geschakeld tot rijen. Op diverse hoeken zijn lagere aanbouwen aanwezig.

Aansluitend hierop zijn twee projecten uitgevoerd, die in bouwmassa en architectuur aansluiten op dit complex van woningwetwoningen. Dit zijn particuliere woningbouwprojecten, gelegen aan de Piet Prinsstraat 36-38/ Noorderweg 59-61 (ca 1930, architect H. Kooij) en aan de Prinses Irenestraat 44-52. Eveneens omstreeks 1930 is een volgende project tot uitvoering gekomen aan het Grenspad, bestaande uit dubbelwoningen en gebouwen met drie woningen. De karakteristiek van deze woning is verwant aan de genoemde woningwetwoningen.

Tussen de voornoemde woningen bleven twee smalle landbouwpercelen tot na de Tweede Wereldoorlog onbebouwd. Deze zijn na de Tweede Wereldoorlog bebouwd met tweelaags gebouwen met flauwe zadeldaken, bestaande uit rijtjes van twee en drie woningen. Deze bebouwing wordt uitgesloten van bescherming.

De voornaamste waarden zijn gelegen in het complex woningwetwoningen, een rijksgesubsidieerd woningbouwproject van de oudste woningbouwvereniging van Huizen: de 'woningbouwvereniging Huizen' uit 1913. Interessant is de vergelijking met het eerste project van deze woningbouwvereniging (Eerste Woningbouwstraat/ Koningin Julianastraat, 1915), dat soberder in opzet en uitvoering is en

meer aansluit op de bestaande dorpsstructuur. Voor het project van de Wolfskamerbuurt is een nieuw stratenplan aangelegd, dat een zelfstandige karakteristiek als arbeidersbuurtje heeft (aanleg Prinses Irenestraat en Wolfskamerstraat). Dit eigen karakter wordt ondersteund door de stedenbouwkundige invulling, waarbij de hoeken van de straten verbijzonderd worden. De Wolfskamerstraat heeft vernauwingen aan de kopeinden (aansluiting op de Prinses Irenestraat en Piet Prinsstraat), waarmee een woonpleintje is gecreëerd. Opmerkelijk is dat de woningen aan deze straat ontsloten worden vanaf de achterzijde, hetgeen bijdraagt aan de bijzondere typologie van de bebouwing. Op de hoek tussen de Prinses Irenestraat en de Magdaleenstraat is de toegang tot het binnenterrein benadrukt door een lage aanbouw. En op een andere hoek (Piet Prinsstraat/ Magdaleenstraat) ligt een winkel, die benadrukt wordt door een steekkap en twee hoge schoorstenen.

Een cultuurhistorisch belang wordt vertegenwoordigd door het feit dat de bebouwing langs de Wolfskamerstraat is gerealiseerd als vervangende huisvesting voor een saneringsgebied in de dorpskern. Ook dat was een onderdeel van de woningwet van 1901, namelijk de sanering van woningen met onvoldoende kwaliteit.

Van belang zijn ook de bouwmassa (éénlaagsbebouwing met mansardekappen), de sobere architectuur (eenduidige schakeling/ afleesbaarheid van de samenstelling uit woningen) en materiaalgebruik (baksteen in schoon metselwerk, houten vensters en deuren, dakpannen), die kenmerkend zijn voor de 'dorpse' woningwetbouw uit de jaren twintig. In deze periode werden woningwetwoningen aangepast aan de karakteristiek van de omgeving.

Alle woningen hebben voor- en achtertuinen. De voortuinen zijn omgeven door lage bakstenen muurtjes. Deze muurtjes zorgen voor

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

een goede en logische aansluiting op het openbaar gebied, namelijk de straat. De binnenterreinen waren verkaveld tot ‘overtuintjes’, tegenwoordig bebouwd met bergingen. Deze (nu bebouwde) binnenterreinen zijn van ondergeschikt belang voor de verkaveling en herkenbaarheid van deze buurt.

Alle bebouwing van het woningwetcomplex bestaat uit één bouwlaag met een mansardekap, ook de hoekaccenten. De gevels en daken zijn uitgevoerd in traditionele materialen, zoals baksteen (schoon werk), hout (vensters en deuren) en pannen (daken). De architectuur is eenduidig, sober en zorgvuldig, hetgeen kenmerkend is voor de karakteristiek van gesubsidieerde woningbouw uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Het complex is in hoofdopzet gaaf en compleet. Voor deze hoofdopzet hebben de vernieuwing van ramen en deuren, dakkapellen en dakbedekking ondergeschikte betekenis. Het interieur is bij dit aanwijzingsvoorstel van secundair belang. Door toepassing van (lage) bakstenen muurtjes rond de voortuinen is een duidelijke en eenduidige begrenzing van de privéterreinen

De overige woningenbouwprojecten, gelegen aan de Piet Prinsstraat 36-38/ Noorderweg 59-61 en aan de Prinses Irenestraat 44-52 sluiten hier in verkaveling, bouwmassa, architectuur en materiaalgebruik op aan. De woningen aan de Piet Prinsstraat/ Noorderweg hebben echter geen ommuurde voortuinen, aangezien hier eertijds sprake was van winkelwoningen. De voorruimte voor de winkel is secundair ingevuld tot voortuintjes, waarbij eenvoudige hekwerken en heggen zijn gekozen als afscheiding.

Het bouwproject aan het Grenspad bestaat uit vrijstaande dubbelwoningen en gebouwen met drie woningen, alle bestaande uit een bouwlaag met een mansardedak. Op de hoeken met de Prinses Irenestraat en de Piet Prinsstraat hebben de gebouwen lagere aan-

bouwen, die accenten geven aan de hoeken. Dit doet denken aan de hoekoplossingen in het woningwetcomplex aan de Wolfskamerstraat.

Aanbevelingen

- Het bestemmingsplan aanpassen om de karakteristiek van dit complex zo goed mogelijk te handhaven.
- Handhaven van het eenduidige karakter van de bebouwing in massa, kapvormen, gevelopeningen en materiaalgebruik.
- Geen extra dakkapellen in de voor- en zijvlakken van de kappen, zodat de karakteristiek van de mansardekappen behouden blijft. Dakkapellen op de achtervlakken slechts mogelijk maken als deze de kapvorm (als totaal) niet aantasten en niet zichtbaar zijn in het voorgevelbeeld van het complex.
- Doorgaande nokken zonder niveauverschillen handhaven. Dakhuisjes worden geweerd.
- Handhaven van de schoorstenen, daar waar deze op de nok staan of onderdeel zijn van de architectuur (geleding van het dak of de gevels).
- Voorkomen of beperken van aanbouwen aan de zijgevels, opdat de zelfstandigheid van de gebouwen gewaarborgd blijft.
- De bestaande geleding van de houten vensters, deuren en puien handhaven. Herstel van de oorspronkelijke roedenverdeling van de ramen kan worden overwogen.
- Voorkomen van bebouwing in de voortuinen, opdat de rooilijnen en de eenduidige gevelwanden optimaal herkenbaar blijven.
- Handhaven van (groene) voortuinen en tuinmuren.
- Gemetselde, lage tuinmuren rond de voortuinen handhaven.
- Eenduidige baksteenbestrating van wegen met flankerende trottoirs (baksteen of betontegels) handhaven.

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Bouwgeschiedenis

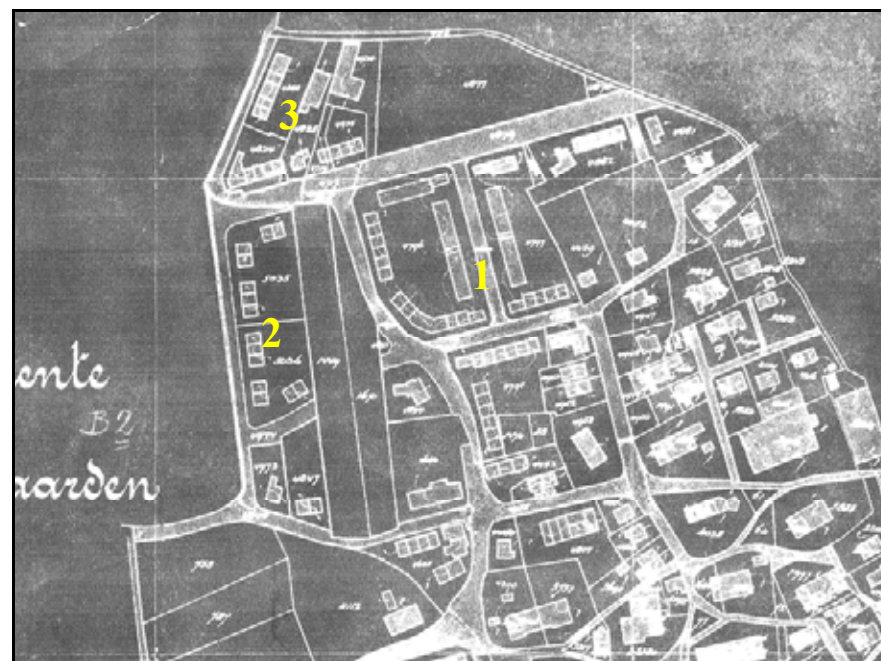
De Wolfskamerbuurt ligt aan de noordrand van de oude dorpskern van Huizen. Deze buurt is vanaf circa 1925 tot ontwikkeling gekomen. De topografische kaart van 1908 geeft hier twee wegen, namelijk de Piet Prinsstraat als ontsluiting van de haven en de Magdaleenweg-Aalbergseweg als ontsluiting van het strand ten westen van de Wolfskamer.

Topografische kaart uit ca 1908 (semistatisch archief gemeente Huizen).

Omstreeks 1925 heeft een herkaveling plaatsgevonden, waarbij enkele nieuwe wegen zijn aangelegd. De voornaamste hiervan is de Prinses Irenestraat (aanvankelijk Nieuwe Havenweg genaamd),

waarmee het gebogen tracé in de richting van de Aalbergseweg werd afgesneden. Het grenspad is verbreed tot een straat. Het was de intentie om de Piet Prinsstraat te verlengen tot aan het Grenspad, maar dit was pas na de Tweede Wereldoorlog mogelijk na verkoop van twee smalle, diepe percelen. Op de kadastrale kaart van 1935 zijn drie zelfstandige woningbouwprojecten te herkennen. Het grootste hiervan is het project bij de Prinses Irenestraat, de Piet Prinsweg en Magdaleenweg. Ten behoeve van een optimale verkaveling is een dwarsweg tussen de Piet Prinsweg en Prinses Irenestraat aangelegd: de Tusschenweg of Wolfskamerstraat.

Kadasterkaart uit 1935 (semistatisch archief gemeente Huizen).

Dit terrein is in de jaren twintig verworven door de 'Woningbouwvereniging Huizen' voor gesubsidieerde arbeiderswoningen. Het

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

eerste bouwproject was de bouw van twintig woningen in twee rijen ter weerszijden van de ‘Tusschenweg’, naar een ontwerp van de architect H. Bos. Vergunning werd verleend op 20 mei 1926. Volgens de het opschrift op de tekeningen waren deze woningen bedoeld voor bewoners van de ‘krotten’ die elders in Huizen werden opgeruimd.

Rij van 10 woningen aan de Wolfskamerstraat, ontsloten vanaf de achterzijde.

Beide rijen bestaan uit 10 geschakelde éénlaagswoningen, voorzien van een poortdoorgang in het midden. De gevels zijn opgetrokken uit baksteen. De bouwmassa wordt gedomineerd door hoge schildaken, oorspronkelijk gedekt door platte gebakken pannen (tuiles du nord). De toegangen liggen op het binnenterrein, zodat in de gevels aan de straat geen deuren herkenbaar zijn. Belangrijk zijn ook de individuele tuintjes aan voor- en achterzijde. De voortuin zijn omgeven door lage bakstenen muurtjes, afgesloten door een steens rol-

laag. De woningen zijn gesaneerd in de jaren tachtig, waarbij het exterieur is aangepast door vervanging van de vensters en deuren en vernieuwing van de dakpannen en dakkapellen.

In de bouwvergunning zijn bepalingen voor de bestrating van de Wolfskamerstraat opgenomen, die een goed idee geven van de oorspronkelijke opzet in 1926-‘27. Voor de rijweg moest ‘eerste soort klinkers’ op zijn kant worden toegepast, geflankeerd door twee goten ter breedte van 5 lagen. Deze goten moesten worden opgesloten door rollagen. De totale breedte van deze weg was bepaald op 4 meter. Aan weerszijden waren 1,5 meter brede en verhoogde trottoirs gepland, bestraat met betontegels.

Verder moesten de trottoirs langs de Prinses Irenestraat en de Magdaleenweg 2,5 meter breed worden. De bestrating van beide wegen moest worden uitgevoerd op kosten van de woningbouwvereniging.

Het tweede bouwproject betrof 42 arbeiderswoningen en een winkelwoonhuis, gelegen aan de Prinses Irenestraat, Magdaleenweg, Piet Prinsstraat en Noorderweg. Ook dit project is ontworpen door de architect H. Bos. Vergunning is verleend op 19 augustus 1926. Deze woningen bestaan uit geschakelde rijen van 3, 4 of 6 woningen (types A en B). De hoeken van de straten zijn verbijzonderd door woningen met afgeschuinde hoeken (type H). De hoekwoningen aan de Prinses Irenestraat en Piet Prinsstraat steken door ten opzicht van de woningen aan de Wolfskamerstraat, waarmee de laatstgenomende straat aan begin en eind wordt geknepen. Deze straat kreeg daarmee een enigszins besloten karakter: een ‘hofje’.

De hoek van de Prinses Irenestraat en de Magdaleenstraat is opengewerkt tot een toegang tot de binnenterreinen, geflankeerd door lagere aanbouwen van de woningen. Deze oplossing is gewijzigd ten opzichte van het ontwerp, waar alleen bergingen getekend stonden. De geknikte hoek in de Magdaleenstraat is ingevuld met een win-

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

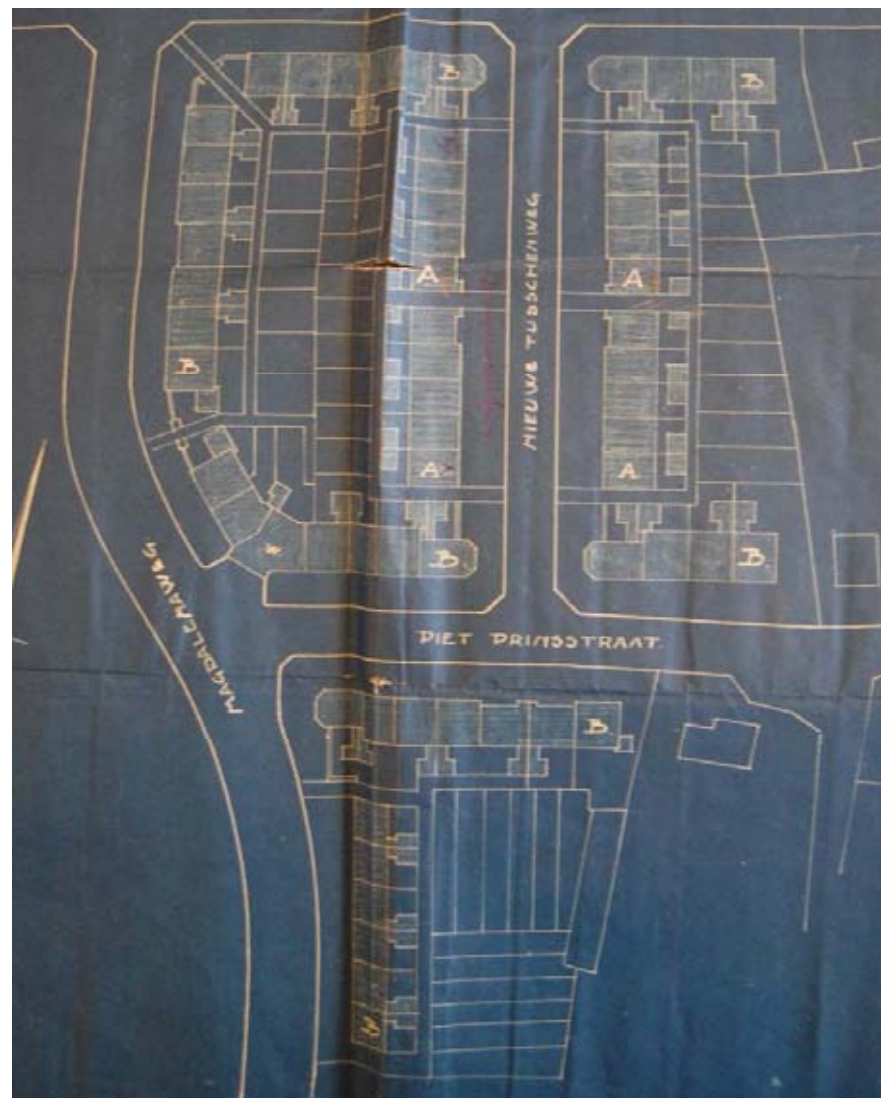
kelwoonhuis met een steekkap (met gebrokne schildeind), geflankeerd door twee hoge schoorstenen. De woningen hebben voortuintjes, achterterreinen met (gekoppelde) bergingen en vrijliggende achtertuintjes. De achtertuintjes worden omgeven door een achterpad. De voortuintjes zijn omgeven door lage bakstenen muurtjes met een afdekking van een steens rollaag.

Ook de woningen in dit project bestaan uit één bouwlaag met een hoog mansardedak. De gevels zijn uigevoerd in miskleurige klinkers en miskleurig hardgrauw, de daken gedekt met 2e soort blauwe pannen (tuiles du nord). Bij een renovatie zijn vensters en dakkapellen vernieuwd, evenals de pannen.

De open binnenterreinen met individuele tuintjes voor de woningen zijn in de late 20ste eeuw volledig bebouwd met (houten) bergingen.

Winkelwoning op de hoek van de Magdalenestraat en Piet Prinsstraat, voorzien van een steekkap en geflankeerd door bakstenen schoorstenen.

Situatietekening voor de bouw van 43 woningen (waarvan één met winkel) door de 'woningbouwvereniging Huizen' in 1926, volgens een ontwerp van H. Bos uit 1926 (Stads- en streekarchief Naarden).

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Hoekoplossing ter plaatse van de Prinses Irenestraat (links) en de Magdaleenstraat (rechts), geflankeerd door overhoekse aanbouwen met lagere kappen. Daartussen ligt een toegang tot het binnenterrein.

Aansluiting van de Wolfskamestraat op de Prinses Irenestraat, geknepen door de doorstekende woningrijen aan de Prinses Irenestraat.

Complex van vier woningen op de hoek van de Piet Prinstraat en Noorderweg. De uitbouw op de hoek bevatte een winkelruimte.

Aansluitend op het project van de woningbouwvereniging Huizen is omstreeks 1930 een complex van vier woningen gebouwd, waarvan één met een winkel. Deze winkel bevindt zich in een driezijdige uitbouw op de hoek van het complex. De opdrachtgever was Gerrit Zwart Wzn, de architect H. Kooij. Ook deze woningen bestaan uit één bouwlaag met een hoge mansardekap. De gevels zijn opgetrokken uit donkere klinkers en miskleurige hardgraauwe steen. De vensters bevatten ramen met roedenverdeling. Uitzonderlijk is ook de kleurafwerking bekend: kozijnen lichtgeel, ramen en deuren groen. Op het dak liggen gesmoorde tuiles-du-nord. Rondom ligt een voortuin, echter zonder bakstenen muurtje.

De winkel is intussen ingericht tot woonruimte, waarvoor de entree op de hoek is dichtgemetseld. Nadien is het voorterrein van de winkel ingericht tot tuin. De tuin wordt begrensd door een laag houten hekwerk.

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Kort vóór 1935 is een volgende bouwproject van een gebouw met vijf woningen aan de Prinses Irenestraat gerealiseerd, dat eenzelfde bouwmassa, kapvorm, karakteristiek en materiaalgebruik heeft als het project van de 'woningbouwvereniging Huizen'. Bij een recente renovatie zijn de ramen vernieuwd, zonder roedenverdeling. Ook deze woningen hebben voor- en achtertuintje. De voortuintjes hebben bakstenen muurtjes.

Complex van vijf woningen aan de Prinses Irenestraat.

Omstreeks 1933 is een volgende bouwproject gerealiseerd op een smal terrein aan het Grenspad, begrensd door de Prinses Irenestraat aan de noordzijde en de (toentertijd nog niet doorgetrokken) Piet Prinsstraat aan de zuidzijde. Vermoedelijk is dit een particulier project. Het bestaat uit zes gelijkvormige gebouwen van twee of drie woningen, evenals het eerstgenoemde bouwproject van de 'woningbouwvereniging Huizen' bestaande uit één bouwlaag met een hoge mansardekap. De woningblokjes op de hoeken van de Piet Prins-

straat en Irenestraat zijn voorzien van smalle aanbouwen, die de hoeken accentueren.

Tussen de huizen staan lage aanbouwen, die de scheiding tussen voortuin en oprit en achtertuin duidelijk markeren. De voortuintjes zijn omgeven door lage beukenhagen.

Bebouwing aan het Grenspad.

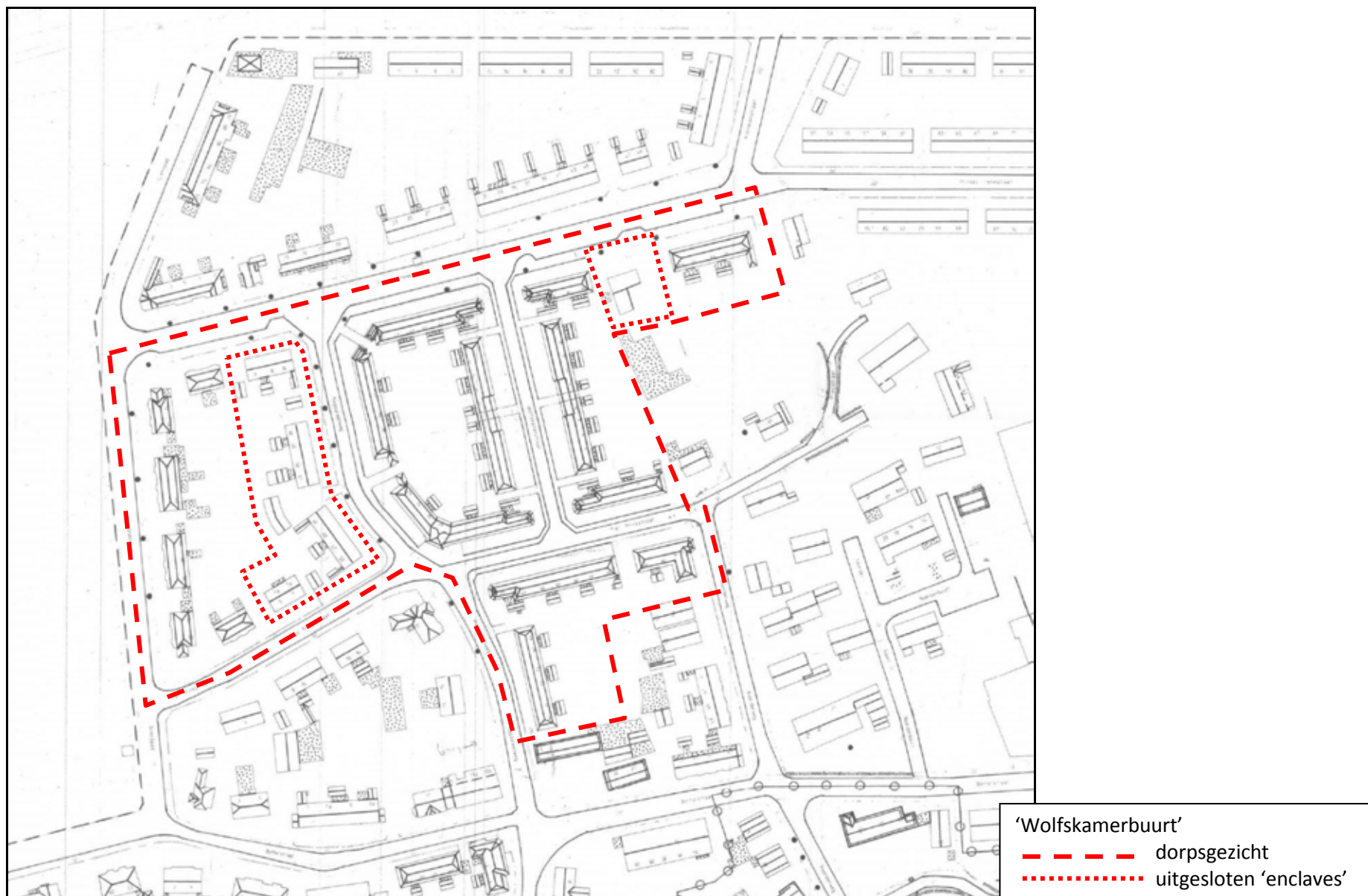
Op de kadastrakaart van 1935 valt te herkennen dat twee smalle, diepe landbouwpercelen nog onbebouwd bleven. Daarmee was het niet mogelijk om een bouwblok te formeren. Pas na de Tweede Wereldoorlog zijn deze percelen bebouwd met drie blokken van respectievelijk vier en drie woningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen met een flauw zadeldak.

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Naoorlogs 'inbreidingsproject' aan de Magdaleenweg.

Huizen, Wolfskamerbuurt e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Samenvatting

Na overleg met de gemeentelijke monumentencommissie wordt voorgesteld om het complex van 46 ‘arbeiderswoningen’ of ‘woningwetwoningen’ (gebouwd in 1915) tussen de Eerste Woningbouwstraat en de Koningin Julianastraat aan te wijzen als een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

Het complex bestaat uit een serie vrijstaande dubbelwoningen in twee typen met verschillende kapvormen, afgewisseld door enkele gebouwen met drie woningen. Twee woningen waren gecombineerd met een winkelruimte. Hoewel de architectuur en het materiaalgebruik zeer eenvoudig zijn, heeft de architect (Stef Vos) een levendig beeld weten te creëren door de woningtypen alternerend toe te passen. Alle woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap. De gevels zijn uitgevoerd in schoon metselwerk, de kappen gedekt met pannen. Alle woningen hebben een voor- en achtertuin; de voortuinen worden omgeven door lage bakstenen muurtjes.

Dit woningbouwcomplex uit 1915 heeft een bijzondere historische betekenis, omdat het als eerste in de gemeente Huizen is gerealiseerd in het kader van de Woningwet van 1901. Speciaal voor dit doel is in 1913 de ‘Woningbouwvereniging Huizen’ voor de bouw van gesubsidieerde arbeiderswoningen opgericht. Deze woningbouwvereniging heeft naderhand nog andere woningbouwprojecten gerealiseerd. De aanleg en verkaveling van dit complex zijn ingepast binnen de historisch gegroeide stedenbouwkundige structuur van het dorp, waarbij één extra straat met een gebogen beloop is ingevoegd (Eerste Woningbouwstraat).

Het complex vertoont een afwisselend beeld door de alternerende toepassing van twee typen dubbelwoningen met verschillende kapvormen en enkele gebouwen met driewoningen (met samengestelde kapvormen). Alle bebouwing bestaat uit één bouwlaag met een kap.

De gevels en daken zijn uitgevoerd in traditionele materialen, zoals baksteen (schoon werk), hout (vensters en deuren) en pannen (daken). De architectuur is eenduidig, sober en zorgvuldig, hetgeen kenmerkend is voor de karakteristiek van gesubsidieerde woningbouw uit de vroege 20ste eeuw. In massa, architectuur en materiaal sluit het complex goed aan op het diverse bebouwingsbeeld van het ‘oude dorp’. Het complex is in hoofdopzet gaaf en compleet. Voor deze hoofdopzet hebben de vernieuwing van ramen en deuren, dakkapellen en dakbedekking ondergeschikte betekenis. Het interieur is bij dit aanwijzingsvoorstel van ondergeschikt belang. Door toepassing van (lage) bakstenen muurtjes rond de voortuinen is een duidelijke en eenduidige begrenzing van de privéterreinen

Aanbevelingen

- Het bestemmingsplan en de welstandsnota aanpassen om de karakteristiek van dit complex zo goed mogelijk te handhaven.
- Handhaven van het eenduidige karakter van de bebouwing in massa, kapvormen, gevelopeningen en materiaalgebruik.
- Geen extra dakkapellen in de voor- en zijvlakken van de kappen, opdat de alternering van de kappen duidelijk herkenbaar blijft. Dakkapellen op de achtervlakken slechts mogelijk maken als deze de kapvorm (als totaal) niet aantasten en niet zichtbaar zijn in het voorgevelbeeld van het complex.
- Doorgaande nokken zonder niveauverschillen handhaven. Dakhuisjes worden geweerd.
- Handhaven van de schoorstenen, daar waar deze op de nok staan (geleding van het dak).
- Beperken of uitsluiten van de aanbouwen tegen de zijgevels, opdat sprake blijft van vrijstaande gebouwen.
- De bestaande geleding van de houten vensters, deuren en puien handhaven. Herstel van de oorspronkelijke roedenverdeling van de ramen kan worden overwogen.

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

- Voorkomen van bebouwing in de voortuinen, opdat de samenstelling van het complex uit eenduidige gebouwen op een rooilijn en de eenduidige gevelwanden optimaal herkenbaar blijven.
- Handhaven van (groene) voortuinen en tuinmuren.
- Gemetselde, lage tuinmuren rond de voortuinen handhaven.
- Eenduidige bestrating handhaven (wegen met trottoirs), alles in baksteen.

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Bouwgeschiedenis

De Woningwet uit 1901 vormde in het hele land de aanzet voor de oprichting van woningbouwverenigingen, die subsidie konden verwerven voor de bouw van (arbeiders)woningen. De in 1913 opgerichte 'woningbouwvereniging Huizen' wist in 1915 haar eerste project te realiseren, een complex van 46 woningen, waarvan twee met winkel. Dit geschiedde op een landbouwterrein tussen de Doolhofstraat, Beemsterboerstraat/ Veldweg en Koningin Julianastraat. Dit terrein valt reeds te herkennen op oude kaarten, zoals de topografische kaart van 1908. Op de hoek van de Doolhofstraat en de Veldweg stond één boerderij.

Topografische kaart uit circa 1908 (semistatisch archief gemeente Huizen). De pijl wijst naar het terrein tussen de Koningin Julianastraat (links) en de

Uitsnede uit de kadastrale minuut van 1935 (semistatisch archief gemeente Huizen).

Omdat het woningbouwcomplex werd ingepast in de bestaande wegenstructuur hoefde slechts één nieuwe weg aangelegd te worden, een weg die passend de 'Eerste Woningbouwstraat' werd genoemd. De boerderij bleef behouden, inclusief een ruim achtererf. Op dit

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

achtererf zijn naderhand andere woningen tot stand gekomen. In het gebied tussen de Eerste Woningbouwstraat en de Koningin Julianstraat zijn 46 woningen gerealiseerd in de vorm van 17 dubbelwoningen en vier rijtjes van drie woningen. De architect was Stef Vos. Als aannemer staan de Gebroeders M. en H. van Harmelen uit Bussum genoteerd. Merkwaardigerwijze ontbreken in 2011 de bouwtekeningen in de archieven, waar deze eerder wel aanwezig waren (1992).

Overzicht van de bebouwing aan de Eerste Woningbouwstraat.

Alle gebouwen bestaan uit één bouwlaag met een kap. De dubbelwoningen zijn alternerend uitgevoerd met een wolfkap (zadeldak met twee wolfseinden) en een schilddak met twee steekappen aan

de voorzijde. De woningen met de wolfkappen hebben vanouds grotere dakkapellen dan het andere type. De rijtjes van drie woningen hebben een zadeldak met wolfeind en schildeind. Ter plaatse van het schildeind sluit een steekkap aan. Afwijkend is de dubbelwoning ter plaatse van de aansluiting van de Eerste Woningbouwstraat en de Veldweg, aangezien de kap van dit gebouw een wolfeind en een schilddak heeft in combinatie met een steekkap. Alle huizen hebben aan de achterzijde uitsteken onder een lessenaardak. De gevels zijn uitgevoerd in miskleurige baksteen (genuanceerd gekleurde baksteen). Vermoedelijk waren de kappen gedekt met gesmoorde platte pannen (tuiles-du-nord?). De vensters hadden aanvankelijk roedenramen, die aansloten bij de schaal en maatvoering van de gevels. De maatvoering is nog wel origineel.

Verder is er sprake van voortuintjes met lage bakstenen muurtjes, voorzien van een steens rollaag. In de achtertuintjes staan bergingen.

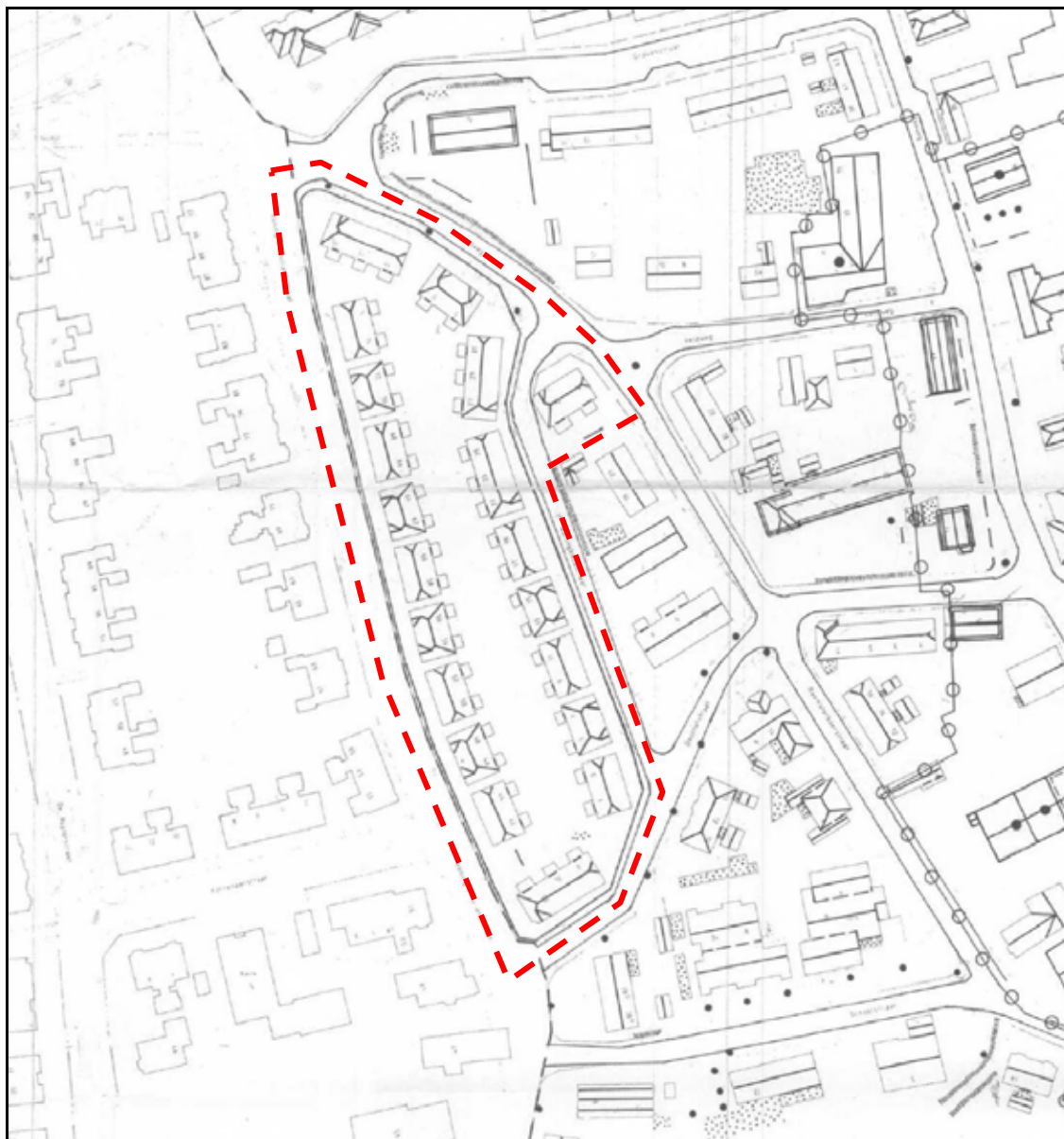
Overzicht van de bebouwing aan de Koningin Julianastraat.

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

*Overzicht van de hoek Eerste Woningbouwstraat en Beemsterboerstraat/
Veldweg.*

Huizen, Eerste Woningbouwstraat e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Complex van de 'eerste woningbouwstraat'.

Huizen, Wiggert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Samenvatting

Na overleg met de gemeentelijke monumentencommissie wordt voorgesteld om de Wiggert Kooijbuurt niet voor te dragen als een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Daarvoor is het stedenbouwkundige plan te weinig bijzonder van opzet (een projectontwikkelingsplan uit de vroege 20ste eeuw) en de bebouwing te veel aangepast.

Wel werd geconcludeerd dat de buurt waarden heeft door de eenduidigheid van de gebouwen in bouwmassa en hoofdvorm. Er is sprake van een invulling met symmetrische tweelaags dubbelwoningen met flauwe zadeldaken, waarvan de voorgevels werden benadrukt door risalieten en geveltopjes of frontons. Het merendeel van deze geveltoppen of frontons is verwijderd, waarmee de architectuur sterke versoberd is. Diverse gevels zijn voorzien van pleisterwerk of schilderwerk, waarmee de sobere metselwerkdecoraties hun zeggingskracht hebben verloren. Verder zijn veel vensters vernieuwd. Om verder verlies van deze waarden te voorkomen wordt voorgesteld om het bestemmingsplan aan te scherpen (om de eenduidigheid van de bebouwing te handhaven) en in de welstandsnota nadruk te leggen op handhaven van de oorspronkelijke materiaalgebruik.

Uitzondering moet worden gemaakt voor eventueel herstel van de geveltoppen op de middenrisalieten van de gevels. Het merendeel van deze geveltoppen is verwijderd.

Aanbevelingen

- Het bestemmingsplan en welstandsnota aanpassen om de samenstelling van eenduidige dubbelwoningen te handhaven. Aanbouwen aan de voorgevels en zijgevels moeten vermeden worden. Uitzondering moet worden gemaakt voor herstel/ reconstructie

van de oorspronkelijke geveltoppen. Aanbouwen aan de achterzijde hebben relatief weinig invloed op het karakter van de buurt.

- Doorgaande nokken zonder niveauverschillen handhaven. Dakhuisjes worden geweerd.
- Handhaven van schoorstenen, waar deze belangrijk zijn voor de architectuur van de kap of gevels.
- Handhaven van het eenduidige karakter van de bebouwing in materiaalgebruik.

Huizen, Wijert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Bouwgeschiedenis

De Wijert Kooijbuurt ligt ter hoogte van een vorksplitsing in de Lindenlaan, even ten zuiden van de oude dorpskern. Deze buurt is globaal tussen 1900 en 1912 tot ontwikkeling gekomen. De topografische kaart van 1908 geeft nog het oude wegenbeloop weer, hoewel er op dat moment al 20 dubbelwoningen waren gerealiseerd.

Topografische kaart uit circa 1908. Ingetekend de locatie van de latere Wijkert Kooijbuurt. In 1908 stond er al een reeks huizen, hetgeen betekent dat de kaart een verouderde situatie weergeeft.

Het stratenpatroon wijkt sterk af van de gebruikelijk dorpsstructuur in Huizen. In eerste opzet was er een sprake van een projectontwikkelingsplan volgens een orthogonale structuur. Opmerkelijk zijn echter de verschuivingen in het stratenbeloop, die wijzen op een planwijziging of een uitbreiding. In eerste instantie zijn haaks op de Lindenlaan drie korte straten aangelegd voor tweezijdige bebouwing: de Smallelaan, de Wijkert Kooijlaan en de Alidalaan. Deze straten sluiten aan de achterzijde aan op een dwarsstraat, waaraan enkelzijdige bebouwing is aangelegd. Deze dwarsstraat is het noord-oostelijk deel van de Smallelaan, gelegen tussen de Tussenweg en de Alidalaan. De knik in de Alidalaan markeert de geplande aansluiting van deze straat.

Het oostelijke deel van de Wijkert Kooijbuurt heeft een afwijkende structuur. Een deel van de (geplande) dwarsstraat verviel ten gunste van de verlenging van de Wijkert Kooijlaan en de Alidastraat. De verlengde straten zijn verbonden door een kort dwarsstraatje, dat tevens de aansluiting vormt voor één van de verbindingen met de omliggende straten (Koningin Wilhelminaplein). In dit deel van het gebied zijn nog 7 dubbelwoningen (14 woningen) gerealiseerd.

Niet alleen het stratenpatroon getuigt van een pragmatisch invulling van het plangebied, maar ook de invulling met bebouwing. Er is geen poging gedaan om (halfopen) bouwblokken te maken of alle straten tweezijdig te bebouwen, zodat enkele straathoeken gedomineerd worden door zijkanten van huizen (bijv. Alidalaan 5-7) of open zicht geven op de achterkanten (bijv. Wijkert Kooijlaan 12-18). Verder zijn er diverse confrontaties tussen voorkanten, zijkanten en achterkanten van huizen.

Aan de Lindenlaan is een drietal grotere dubbelwoningen gerealiseerd, passend in de villabebouwing aan deze straat. De architectuur en materialisatie zijn wel verwant met de rest van de buurt.

Huizen, Wijert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Op de hoek van de Alidalaan en Wijert Kooijlaan bleef een klein restgebied over, dat niet goed geschikt was voor de bouw van de standaard dubbelwoningen. Hier heeft na de Tweede Wereldoorlog een afwijkende invulling plaatsgevonden, namelijk een enkele woning met een andere typologie en een garagegebouw (met plat dak).

De tweeledige opzet van het stratenpatroon, hoogstwaarschijnlijk het gevolg van een planwijziging of uitbreiding.

Uitsnede uit de bestemmingsplankaart van het dorp, conceptversie 2011?

Huizen, Wijert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

De woningen Wijert Kooijlaan 1/3, 5/7 en 9/11.

De woningen Smallelaan 11-25 (links), recht tegenover de zijgevels van de woningen aan de Smallelaan en Wijert Kooijlaan (rechts).

De woningen Smallelaan 11-25.

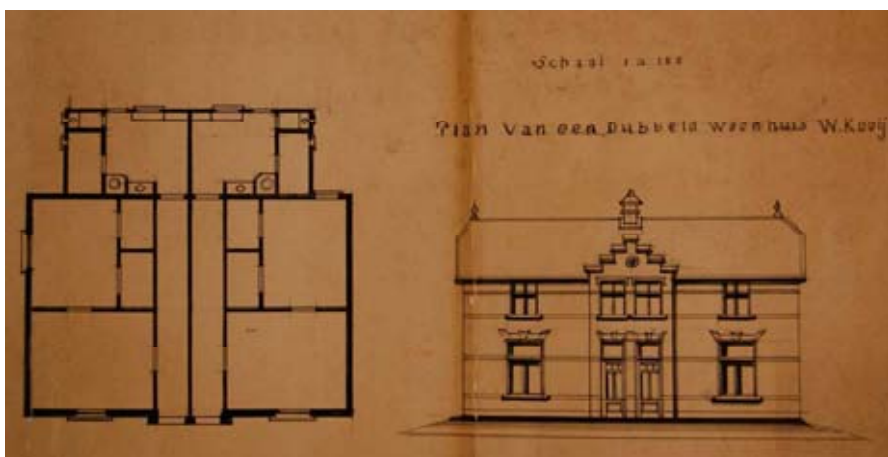
De knik in de Alidalaan met zicht op de zijgevel van Alidalaan 7. Op de voorgrond een restgebied in de verkaveling met een jongere invulling.

Huizen, Wiggert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Zicht op de Wiggert Kooijlaan, gezien vanaf de Bloemenweg.

Noemenswaard zijn de verschillen in de tuindiepte, vooral aan de randen van het terrein. Afhankelijk van het beloop van de buitengrenzen van bouwterrein kregen de huizen kleine of grote tuinen.

Ontwerptekening voor één van de dubbelwoningen.

De bebouwing is niet als een samenhangend complex, maar als een reeks kleine projecten tot stand gekomen. In de archieven zijn aanvragen gevonden voor de bouw van wisselende aantallen dubbelwoningen, variërend van één tot vijf stuks. Hieruit blijkt tevens dat Wiggert Kooij hier niet alleen optrad als projectontwikkelaar maar ook als architect. De oudste aanvraag dateert uit 1903, de jongste uit 1911. In totaal zijn vergunningen voor 21 dubbelwoningen aanwezig (42 woningen). Dat wil zeggen dat niet alle aanvragen zijn gevonden, want er zijn in totaal circa 68 woningen gerealiseerd in de vorm van 68 dubbelwoningen. Het merendeel van deze dubbelwoningen is uitgevoerd volgens een standaardontwerp. In de bouwmasa en geveldecoratie zijn enkele variaties aangebracht, zoals de bekroning van de middenrisaliet en de vorm van het dak (zadeldak of wolfdak).

De dubbelwoningen bestaan elk uit rechthoekige hoofdmasa van twee bouwlagen met een flauw zadeldak, voorzien van een middenrisaliet in de voorgevel voor de hoofdentrees en aanbouwen aan de achterzijde (keukens). De voorgevels zijn uitgevoerd in baksteen met spekbanden van pleisterwerk. Boven de deuren en vensters op de begane grond zijn hanekammen met hoek- en middenblokken herkenbaar. De vensters op de verdieping hebben rollagen of lateien. De zijgevels waren oorspronkelijk vermoedelijk gepleisterd en versierd met banden (aansluitend op de spekbanden in de voorgevel). De flauwe daken zijn gedekt met gesmoorde kruispannen. Per dubbelwoning bevindt zich midden op het dak één schoorsteen, gebruikt voor de rookkanalen van beide huizen. Tegen de achterzijden staan aanbouwen voor keukens.

Alle huizen hebben een eigen voortuintje, voorzien van verschillende soorten omheiningen: lage muurtjes, houten hekjes of hagen. Er zijn geen aanwijzingen dat deze omheiningen als standaard in het ontwerp zijn meegenomen.

Huizen, Wijgert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Dubbelwoning Wijgert Kooijlaan 8-10. Dit is een van de weinige huizen, waarvan de middenrisaliet nog zijn oorspronkelijke bekroning heeft.

In de loop der tijd hebben veel verbouwingen plaatsgevonden. Uit onderhoudsoverwegingen is bij vrijwel alle woningen de geveltop van de risaliet verwijderd. Het merendeel van de woningen heeft grotere vensters op de begane grond van de voorgevel gekregen. Voor het overige zijn veel van de ramen vervangen. Veel zijgevels zijn gewijzigd door het aanbrengen van een klamp of nieuwe pleis-

terafwerking. Verder zijn vensters bijgeplaatst om meer licht in de woonruimten te krijgen.

Smallelaan 11-17. Deze dubbelwoningen zijn bij verbouwingen gepleisterd, gewit en voorzien van grote vensters op de begane grond. Verder zijn de geveltoppen verwijderd en aanbouwen aan de achterzijde gerealiseerd.

Aan de Lindenlaan staat vier grotere dubbelwoningen, die voor wat betreft de omvang, geleding en bouwmassa passen in de karakteristiek van de Lindelaan als lint met villabebouwing: Lindenlaan 95-97, Wijgert Kooijlaan 2/ Lindelaan 99, Lindenlaan 101-103 en Lindenlaan 105-107.

Eén van de dubbelwoning op de hoek van Lindenlaan en de Wijgert Kooijlaan (Lindenlaan 95-97) heeft een sterk afwijkend karakteristiek in massa en architectuur, hetgeen doet vermoeden dat dit huis

Huizen, Wijgert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

reeds bestond voor de aanleg van de Wijgert Kooijbuurt. In de loop der tijd hebben grondige verbouwingen en een beschildering in een witte kleur plaatsgevonden, waarmee het pand zich verder heeft verzelfstandigd in deze buurt. Opmerkelijk is het hoekaccent, dat veel nadruk legt op de entree van de winkel.

Lindenlaan 95-97, dubbelwoning met hoekwinkel. Vermoedelijk bestond dit gebouw reeds voor de aanleg van de Wijgert Kooijbuurt.

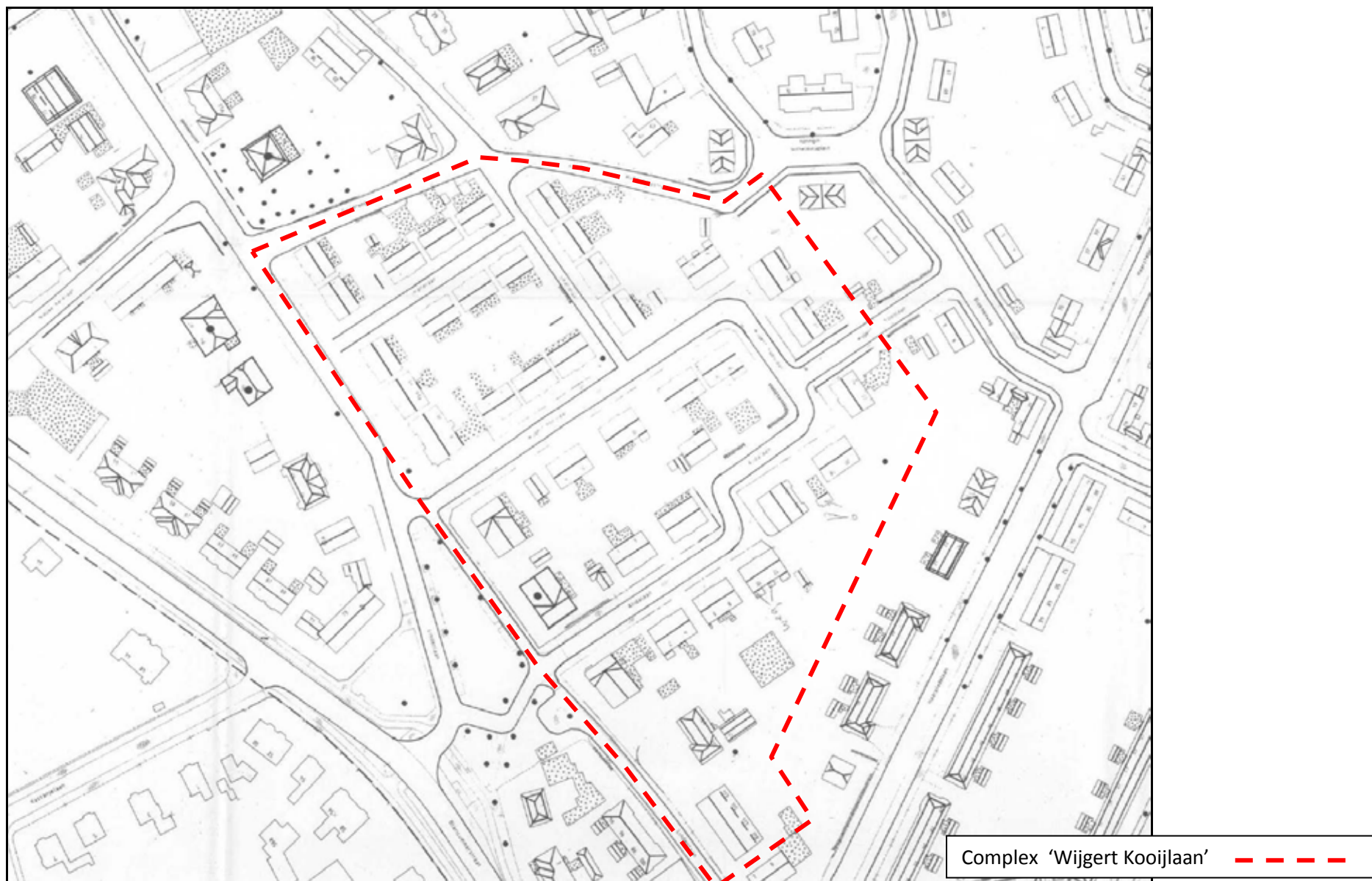
Lindenlaan 101-103.

De andere drie dubbelwoningen grenzen direct aan de pleinvormige vorksplitsing, waar de Blaricummerstraat (aangelegd in 1834) op de Lindelaan aansluit aansluit. Deze hoge tweelaags woningen hebben een T-vormige bouwmassa, waarbij de daken haaks op elkaar aansluiten. In architectuur en materiaalgebruik blijkt een duidelijke samenhang met de achterliggende Wijgert Kooijbuurt. Eén van deze dubbelwoningen is geregistreerd als gemeentelijk monument, namelijk Lindenlaan 101-103. Dit gebouw is gaaf in zijn massa en architectuurbeeld. De andere twee dubbelwoningen hadden oorspronkelijk ook een winkelfunctie. Deze beide dubbelwoningen hebben ingrijpendere verbouwingen ondergaan, zodat de gaafheid en authenticiteit sterk geleden hebben.

Lindenlaan 105-107. Het hoekhuis is grondig gewijzigd voor zijn functie als winkel/ wellnessstudie.

Huizen, Wijert Kooijbuurt, voorstel tot aanscherping van het bestemmingsplan

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Samenvatting

Na overleg met de gemeentelijke monumentencommissie wordt voorgesteld om het complex van 129 ‘arbeiderswoningen’ of ‘woningwetwoningen’ ter weerszijden van de Haardstedelaan aan te wijzen als een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht.

Bij eerdere inventarisaties van de provincie Noord-Holland en de gemeente Huizen is het complex van de ‘bouwvereniging Haardstede’ als bijzonder aangemerkt.

Het complex is in drie fasen tussen 1921 en circa 1924 tot stand gekomen, naar ontwerp van de architecten H. Bos, J. Kuiler en H. Mookhuizen. Opdrachtgever was de ‘Bouwvereniging De Haardstede’, evenals de ‘woningbouwvereniging Huizen’ opgericht voor de bouw van gesubsidieerde arbeiderswoningen.

De eerste twee fasen kenmerken zich door een ruime verkaveling, waarbij de woningen royale achtertuinen hebben. Ook is sprake van voortuinen, omgeven door lage houten hekjes en hagen. De woningen zijn voornamelijk geschakeld in dubbelwoningen. Alleen op de hoeken aan de Haardstedelaan komen gebouwen met drie woningen voor, deels gecombineerd met winkels.

In de derde fase zijn langere rijen woningen tot stand gekomen. De percelen zijn aanmerkelijk kleiner, zodat hier een veel hogere bebouwingsdichtheid is bereikt.

De woningen kenmerken zich door eenlaags bouwmassa’s met verschillende kapvormen (zadeldaken, zadeldaken met snijdende wolfsdaken). De gevels zijn uitgevoerd in ‘miskleurige baksteen’, voorzien van eenvoudige decoraties in de vorm van siermetselwerk. Het gebruik van miskleurige baksteen (genuanceerd gekleurde baksteen) draagt bij aan het afwisselende, levendige beeld. Belangrijk zijn ook de bergingen, die in bouwmassa, kapvormen en gevelarchitectuur

aansluiten op de woningen. Veel van de bergingen zijn in de rooilijn geplaatst, zodat deze een belangrijke bijdrage leveren aan het stedenbouwkundig beeld.

Dit woningbouwcomplex rondom de Haardstedelaan heeft hoge waarden als een van de meest uitgesproken tuinwijken in de gemeente Huizen. Kenmerkend is de kleinschalige architectuur, de ruime verkaveling en het groene karakter (grote achtertuinen/ voortuintjes).

Vrijwel alle huizen hebben originele (bakstenen) bergingen, deels op de achterterreinen maar deels ook op de rooilijn. De laatstgenoemde bergingen zijn mede bepalend voor het stedenbouwkundige plan, zoals bijvoorbeeld aan Bloemenweg.

Er is sprake van een consistent bebouwingsbeeld met eenvoudige woningen in vier typen, gekoppeld tot dubbelwoningen en langere rijtjes. Op bijzondere plekken in het stedenbouwkundige plan zijn andere woningtypen met risalieten en steekkappen toegepast, die een meer uitgesproken karakter hebben. Deze woningtypen zijn toegepast aan de Haardstedelaan, de centrale as van het zuidelijk uitbreidingsgebied van het oude dorp. Ook het Koningin Wilhelminaplein en de uitmonding van de Wijgert Kooijlaan op de Bloemenweg worden verbijzonderd door deze woningtypen, al of niet in combinatie met de bergingen.

Belangrijke aspecten van het architectuurbeeld zijn de geringe bouwhoogte (één bouwlaag met een kap), de diversiteit aan kapvormen en de sobere gevels met genuanceerde baksteen en eenvoudig siermetselwerk. De vensters en deuren zijn origineel, zij het dat het merendeel van de ramen is vernieuwd. Ook de dakbedekking en dakkapellen zijn vernieuwd, echter wel in de trant van het originele materiaal.

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Het complex is in hoofdopzet gaaf en compleet. Het interieur is bij dit aanwijzingsvoorstel van ondergeschikt belang.

Aanbevelingen

- Het bestemmingsplan en de welstandsnota aanpassen om de karakteristiek van dit complex zo goed mogelijk te handhaven.
- Handhaven van het eenduidige karakter van de bebouwing in massa, kapvormen, gevelopeningen en materiaalgebruik.
- Geen extra dakkapellen in de voor- en zijvlakken van de kappen, omdat de hoofdvormen van de kappen sterk bepalend zijn voor het stedenbouwkundig beeld van deze wijk. Dakkapellen op de achtervlakken slechts mogelijk maken als deze de kapvorm (als totaal) niet aantasten en niet zichtbaar zijn in het voorgevelbeeld van het complex.
- Doorgaande nokken zonder niveauverschillen handhaven. Dakhuisjes worden geweerd.
- Handhaven van de schoorstenen, daar waar deze op de nok staan (geleding van het dak).
- Beperken of uitsluiten van de aanbouwen tegen de zijgevels, opdat sprake blijft van vrijstaande gebouwen en doorzichten op de groene binnengebieden.
- De bestaande geleding van de houten vensters, deuren en puien handhaven. Herstel van de oorspronkelijke roedenverdeling van de ramen kan worden overwogen.
- Handhaven van de (ondergeschikte) bergingen met zadeldaken, omdat deze een wezenlijk onderdeel zijn van het stedenbouwkundige plan.
- Bijgebouwen en extra aanbouwen moeten het groene karakter van de binnenterreinen respecteren.
- Voorkomen van bebouwing in de voortuinen, opdat de straatbeelden gehandhaafd blijven.
- Handhaven van (groene) voortuinen en tuinmuren.

- Inventariseren van de bestaande inrichting van de openbare ruimte, opdat deze beter kan worden afgestemd op de historische karakteristiek van de wijk.

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Bouwgeschiedenis

Aan de zuidzijde van de dorpskern hebben in de jaren twintig omvangrijke uitbreidingen plaatsgevonden, voornamelijk met woningbouw op complexmatige basis. Eén van de grootste complexen is gerealiseerd door de 'Bouwvereniging De Haardstede'. Vergelijking van de topografische kaarten van 1908 en 1928 leert dat het stratenplan geheel vernieuwd is, waarbij slechts enkele oude paden zijn geïntegreerd.

Topografische kaart uit ca 1908 (semistatisch archief gemeente Huizen).

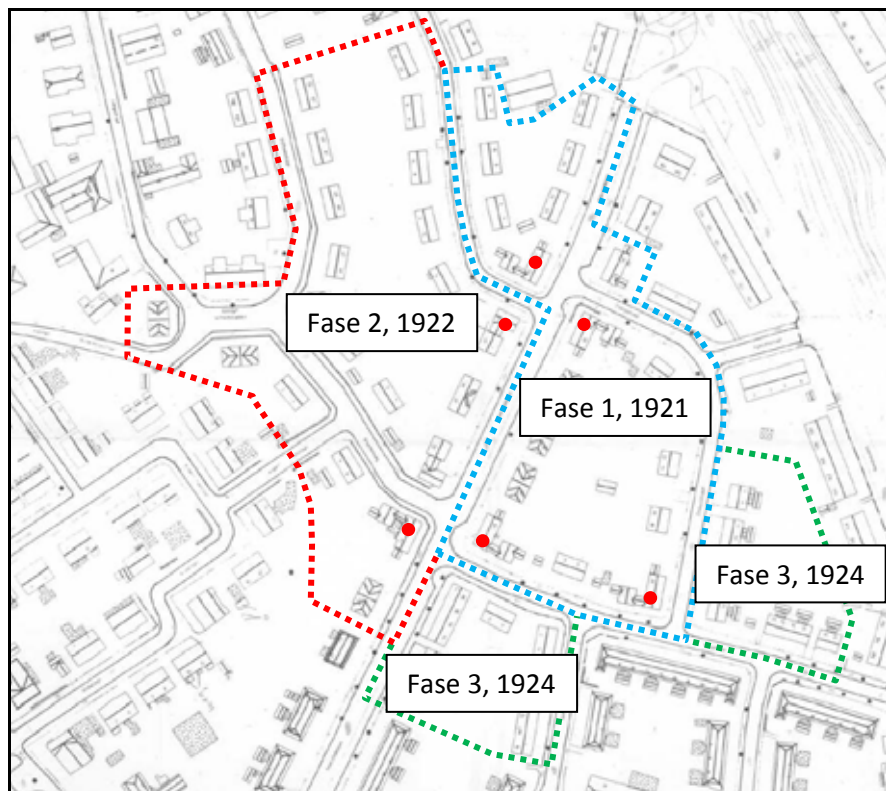
Uitsnede uit de topografische kaart van 1928 (semistatisch archief gemeente Huizen).

De aanleg van het complex geschiedde in drie fasen. De eerste fase bestond uit 42 woningen in vijf typen, naar ontwerp van de architect H. Bos (1921). Dit zijn de woningen Crocusstraat 2-22, Haardstedelaan 45-49 en 62-84, Rozenstraat 2-14 en Tulpstraat 1-7. In de tweede fase zijn 43 woningen volgende dezelfde typeverdeling gerealiseerd naar ontwerp van H. Bos en J. Kuiler (1922). Dit zijn Bloemenweg 1-9 en 2-10, Haardstedelaan 25-43, Koningin Wilhelminaplein 1-6, Rozenstraat 1-19 en Vijfhoekstraat 55-69. Uit het overzichtsplan valt op te maken dat er meer woningen gepland waren, maar niet zijn gerealiseerd.

Uiteindelijk zijn in een derde fase nog 34 woningen gebouwd naar een ontwerp van de architect H. Mookhuizen (1924). Op de bouw-aanvraag staat vermeld dat dit een 'voltooiingsontwerp' voor deze

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

buurt betref. In totaal zijn 119 woningen gerealiseerd. Op de bouw-aanvragen staan 114 woningen vermeld in zeven typen (waarvan 2 woningen met winkelruimten). Optellingen van de aangegeven aantallen leidt tot een aantal van 116 woningen.

Overzicht van de drie fasen van de ontwikkeling van het woningbouwcomplex van de 'Bouwvereniging de Haardstede'. De winkelwoningen zijn met een rode stip aangeduid. Voor fase 1 is vergunning verleend in 1921 (architect H. Bos), voor fase 2 in 1922 (architecten H. Bos en J. Kuiler). Fase 2 is slechts gedeeltelijk uitgevoerd, waarna in fase 3 een voltooiingontwerp is gemaakt (H. Mookhuizen).

Situatieplan voor fase 2, naar ontwerp van H. Bos in 1922. Het zuidelijke deel van het plan is niet uitgevoerd (29 woningen).

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Situatieplan voor fase 3, getekend door H. Mookhuizen. Volgens dit plan zijn 34 woningen gerealiseerd in afwijkende architectuur (type E en F).

Dubbelwoningen aan de Haardstedelaan (fase 2).

Woningen aan de Rozenstraat (fase 1 en 2)

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Haardstedelaan 33 en 35 (fase 2). Deze hoekwoning bevatte een winkelruimte.

Tulpstraat 9/ Crocusstraat 19-23 (fase 3). Deze woningen zijn vanaf de achterzijde toegankelijk.

Koningin Wilhelminaplein 5-6 met rechts de Bloemenstraat (fase 2).

Eemnesserweg 2-16, gezien vanaf de hoek met de Tulpstraat (fase 3).

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Voorgevel van woningtype C, volgens het ontwerp van H. Bos (fase 2, 1922). Op deze tekening valt een indruk te verkrijgen van de oorspronkelijke indeling van de ramen.

In fase 1 en 2 van het plan voor de bouwvereniging Haardstede zijn 85 woningen gerealiseerd naar ontwerp van H. Bos. In de tweede fase werd J. Kuiler aan het project toegevoegd als 'architect belast met de uitvoering'.

Het plan bevat een groot aantal rechthoekige dubbelwoningen op tamelijk ruime percelen. De (dubbel)woningen volgen vrijwel steeds het beloop van de wegen. Een aantal hoeken is verbijzonderd door toepassing van afwijkende woningtypen (met winkels) of een afwijkende samenstelling van een hoekgebouw (uit gewone woningtypen). Bovendien staan de hoekgebouwen iets naar voren geschoven, waardoor deze door de rooilijn heen steken.

Verder zijn er twee ruimten verbijzonderd door de plaatsing van de woningen. Het koningin Wilhelminaplein is een rechthoekig pleintje voor een school (gesloopt). Deze vorm wordt benadrukt door de orthogonale plaatsing van dubbelwoningen (type B) langs drie zijden van dit plein. Meer informeel is het pleintje in de as van de Wiggert Kooijlaan, dat wordt gedefinieerd door twee bergingen ter weerszijden van een dubbelwoning naar voren te plaatsen (Bloemenweg 5-7).

In totaal zijn vier woningtypen te onderscheiden, genummerd A t/m D. Alle woningen bestaan uit één bouwlaag met een kap. De eenvoudigste woningen hebben een zadeldak, evenwijdig aan de straat (type C). Aan de Haardstedelaan staan dubbelwoningen, waarvan het middengedeelte een hoge kap haaks op de straat heeft en de zijvleugels snijdende schilddaken. Door de topgevels aan de straatzijde ogen deze huizen iets forser in opzet. Vergelijkbaar, maar iets eenvoudiger zijn de woningen met wolfdaken, voorzien van een middenrisaliet met snijdende zadeldaken (type B). De topgevels van deze huizen zijn tamelijk bescheiden. Het vierde type (type A) heeft een zadeldak evenwijdig aan de straat, voorzien van een steekkap met schildeind aan de voorzijde. Dit type komt eenmalig voor aan de Haardstedelaan. De uitmonding van de zijstraten op de Haardstedelaan worden gekenmerkt door bijzondere bebouwing. Er zijn twee winkelwoningen, die zijn samengesteld uit twee rechthoekige bouwmassa's met een tussenlid. Dit zijn Haardstedelaan 33-35 en 41-43. Verder zijn er vier L-vormige woongebouwen, bestaande uit een dubbelwoning (type C) die door een tussenlid is verbonden met een enkelvoudige woning (type C).

De gevels zijn opgetrokken uit bleke miskleurige baksteen, gemetseld in halfsteensverband. De topgevels zijn langs de rand voorzien van een rollaag en in de top van diagonaal metselwerk. In de as van de geveltoppen is bovendien een sierband aangebracht. De venster-

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

openingen zijn origineel, maar alle ramen zijn vervangen. De winkelpuien in beide winkels zijn dichtgezet met metselwerk, voorzien van steeds twee vensters. In het kader van groot onderhoud zijn een aantal geveltoppen vernieuwd (in afwijkende baksteen), de dakpannen vervangen en nieuwe dakkapellen geplaatst.

Alle huizen hebben klein voortuintje, voorzien van verschillende soorten omheiningen. Vermoedelijk was er oorspronkelijk sprake van lage hekjes (zoals staat vermeld in de legden van de tekeningen).

Op diverse plaatsen stonden muurtjes tussen de huizen.

Alle huizen hebben forse achtertuinen, voorzien van erfafscheidingen. Alle huizen hebben een eigen berging. Veel van de bergingen staan tussen de huizen om het doorzicht op de achterterreinen te verminderen of om een stedenbouwkundige ruimte te versterken (Bloemenweg 5-7, recht tegenover de aansluiting van de Wijgert Kooijlaan).

Fase 3 van het plan voor de 'bouwvereniging Haardstede' heeft een soberder karakter. In plaats van vrijstaande dubbelwoningen is gekozen voor rijen van vier woningen, waar vanuit de verkaveling noodzakelijk aangevuld met dubbelwoningen (type E en F). Opmerkelijk is de ontsluiting van woningen aan de Crocusstraat en de Tulpstraat via de achterzijde (type F). Deze woningen hebben aanbouwen tegen de achterzijde.

De woningrijen in fase 3 bestaan uit één bouwlaag met een zadeldak, oorspronkelijk voorzien van kleine dakkapellen. De gevels zijn opgetrokken uit bruinrode baksteen, gemetseld in halfsteensverband.

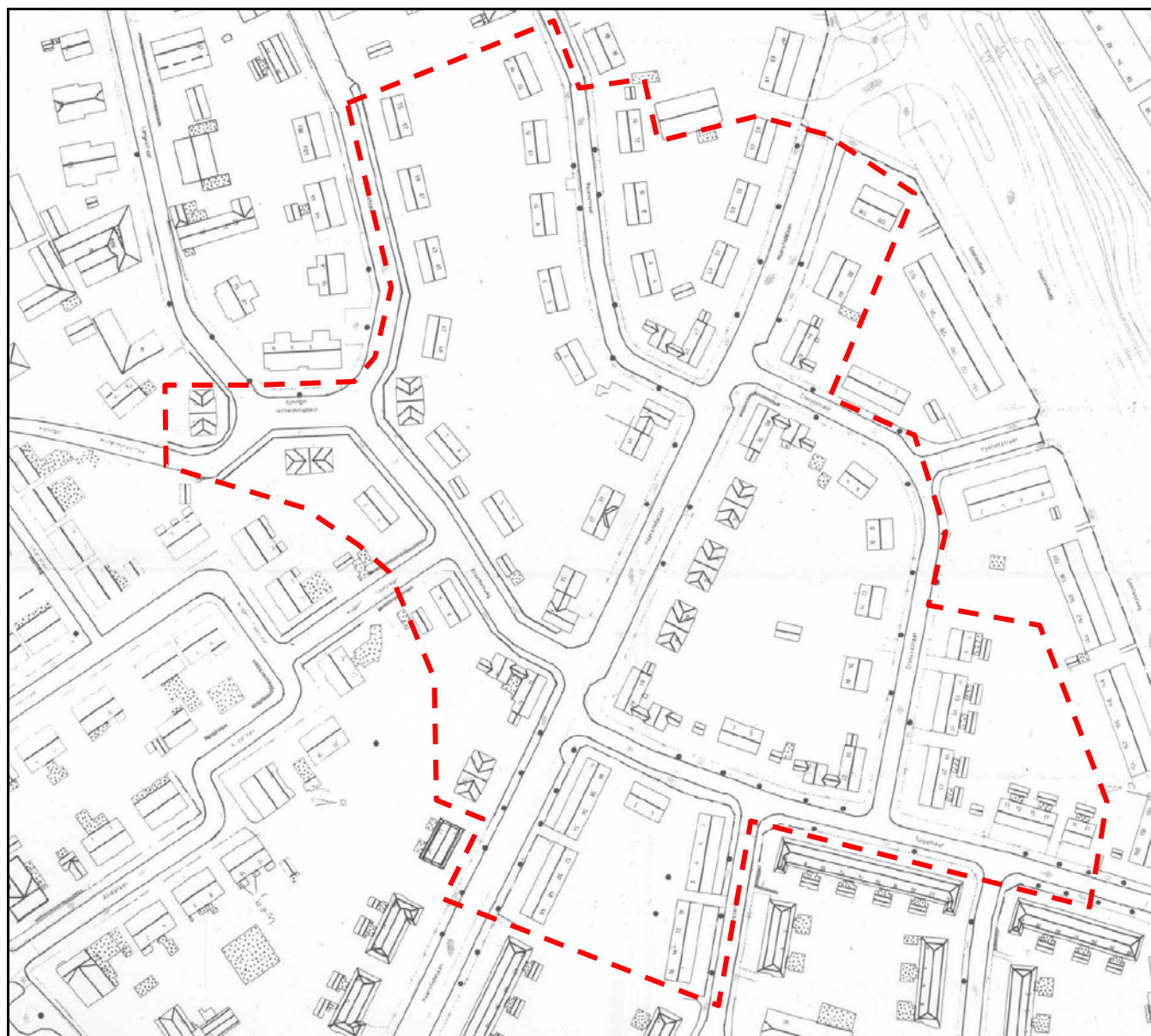
De venster- en deuropeningen lijken origineel, de ramen en deuren zijn vervangen. Ook de dakpannen en dakkapellen zijn vernieuwd.

Er zijn eenvoudige decoraties herkenbaar, vooral in de kopgevels.

Aan de achterzijde hebben verbouwingen plaatsgevonden, vooral bij Type F.

Bij type E lijkt sprake te zijn van originele, lage tuinmuurtjes. Bij type F zijn verschillende soorten omheiningen herkenbaar, die doen vermoeden dat er geen sprake was van dergelijke muurtjes.

Huizen, Haardstedelaan e.o., voorstel voor aanwijzing tot een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht

Complex 'haardstedelaan'
totale complex - - - - -